

KONKURRENSVERKET	
2014 -09- 1 7	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

KLAGANDE

XERVON Sweden AB, 556462-6611

Ombud: Advokat Fredrik Linder och jur.kand. Nike Berlin
Hamilton Advokatbyrå
Box 715
101 33 Stockholm

MOTPART

Renova AB, 556108-3337

Ombud: Marie Persson
Renova AB
Box 158
401 22 Göteborg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 8 januari 2014 i mål nr 10707-13,
se bilaga A

SAKEN

Upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och beslutar att upphandlingen ska göras om.

Kammarrättens interimistiska beslut den 17 januari 2014 upphör därmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

XERVON Sweden AB (Xervon) yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbud från Midroc Ställningar AB (Midroc) diskvalificeras från utvärdering. I andra hand yrkar Xervon att upphandlingen ska göras om.

Xervon anför bl.a. följande. Förvaltningsrättens påstående att svaren på de frågor som Xervon ställde till Renova AB (Renova) framgår av förfrågningsunderlaget är felaktigt. Trots att de personer som läste ritningarna för bolagets räkning har en sammanlagd erfarenhet om drygt 40 år inom ställningsbyggnation kunde Xervon inte göra en tillräckligt noggrann uppskattning av förhållandena på platsen för att kunna utarbeta ett konkurrenskraftigt anbud. Att anbudsfrågan var otydlig bekräftas av dels att anbudsgivaren IBS Byggnadsställningar AB (IBS) skriftligen bad Renova att få inspektera platsen, dels att Renova i förvaltningsrätten påtalat att den nuvarande leverantören har den information en inspektion av pannorna ger och att det skulle stå i strid med likabehandlingsprincipen i lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, LUF, om inte Renova tillät en anbudsgivare att studera pannorna.

Ritningarnas otydlighet medför en stor risk för felaktiga beräkningar av anbudsgivarna vid upprättandet av anbud. Endast en liten felberäkning påverkar den beräknade tidsåtgången för uppbyggnaden av pannorna. Visserligen framgår vissa mått på ritningarna, men det är otydligt vad dessa avser och det går inte att utläsa vilka mått som är relevanta. Det framgår dessutom inte hur ställningen ska se ut/monteras. Mot den bakgrunden ställde Xervon frågor om mått alternativt vilken beräknad volym av ställning som går åt i respektive panna. Xervon ställde också frågor om det fanns tillgång till manluckor och travers eftersom tillgång till dessa hjälpmedel skulle medföra att montagetiden kunde reduceras kraftigt och påverka beräkningen av hur många kubikmeter ställning som kunde monteras

per timme vid panna 1 och 4. Samtliga frågor som Xervon ställt till Renova har således varit relevanta.

Förvaltningsrätten har inte beaktat att Renovas skyldighet att besvara frågor framgår direkt av anbudsfrågan. Denna skyldighet kan inte övervältras på Xervon med argumentet att Xervon kunde ha påmint Renova om att svara. Det kan inte heller läggas Xervon till last att frågorna ställdes till enbart en person på Renova, eftersom det enligt anbudsfrågan endast är den personen som besvarar tekniska frågor om upphandlingen.

Renova har gett IBS tillfälle till inspektion av panna 1 och 4 utan uttryckligt stöd i anbudsfrågan och utan att meddela Xervon att denna möjlighet fanns. Det bör understrykas att Xervons frågor om förhållandena vid panna 1 och 4 och IBS begäran att få inspektera platsen gäller samma sak, nämligen upplysningar som kompletterar anbudsfrågan gällande panna 1 och 4 och som syftar till att utjämna informationsunderlaget gentemot den befintliga leverantören. Renovas påstående om att det är praxis att anbudsgivare gör platsbesök vid upphandlingar av större uppdrag avseende ställningsbyggnad bestrids.

De fel som begåtts i upphandlingen har påverkat det konkurrensuppsökande skedet och är tillräckligt omfattande för ett ingripande enligt LUF. Agerandet är att jämställa med underlåtenhet att kommunicera ställda frågor och svar till alla som hämtat ut förfrågningsunderlaget, vilket står i strid med likabehandlingsprincipen.

Till följd av otydligheterna i anbudsfrågan avseende pannorna har Xervon utarbetat ett anbud med stora säkerhetsmarginaler. Om Renova hade besvarat Xervons frågor om pannorna eller om Xervon hade fått samma möjlighet som Midroc och IBS att studera pannorna hade bolaget kunnat avge ett anbud med färre byggtimmar. Detta hade påverkat utvärderingskriteriet "Effektivitet", vilket i sin tur hade ökat Xervons chanser att vinna

upphandlingen. Det är därmed uppenbart att Xervon riskerat att lida skada i den mening som avses i 16 kap. 6 § första stycket LUF.

Renova anser att överklagandet ska avslås. *Renova* vidhåller vad som anförts i förvaltningsrätten och tillägger bl.a. följande.

I förfrågningsunderlaget framgår att frågor kan ställas till två kontaktpersoner på *Renova*. Xervon har ställt frågor via två e-postmeddelanden till en av kontaktpersonerna och fått svar på det första. Därefter har Xervon valt att lämna anbud utan att följa upp sitt obesvarade e-postmeddelande genom att t.ex. skicka sina frågor till den andra kontaktpersonen. Eftersom Xervon valde att gå vidare och lämna anbud utan att återkomma med sin begäran verkar svaret inte ha varit av avgörande betydelse för bolaget.

Även om kammarrätten skulle komma till slutsatsen att den obesvarade frågan om travers var i strid med LUF kan Xervon inte visa att bolaget lidit skada. Frågan om tillgång till travers är utan betydelse vid beräkning av både timpriset och det fasta priset på pannorna.

Det är praxis att anbudsgivare gör ett platsbesök vid upphandlingar av större uppdrag avseende ställningsbyggnad. Det finns inte någon möjlighet för *Renova* att vägra en potentiell anbudsgivare att studera förutsättningarna på plats utan att riskera att bryta mot likabehandlingsprincipen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Av utredningen i målet framgår att Xervon ansett sig behöva mer information än vad som framgår av förfrågningsunderlaget för att beräkna byggtiden för panna 1 och 4. Även IBS har efterfrågat mer information än vad som framgår av förfrågningsunderlaget genom att begära inspektion av panna 1 och 4. *Renova* har också medgett att anbudsfrågan saknar upp-

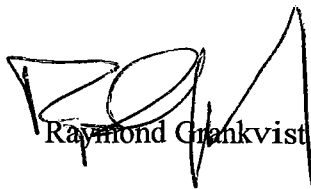
gift om tillgång till travers. Med hänsyn härtill finner kammarrätten att det inte varit möjligt att få fram svaren på de frågor som Xervon ställt till Renova genom att studera förfrågningsunderlaget. Den ytterligare information som efterfrågats av Xervon synes enligt kammarrätten även ha varit av den karaktären att den kan påverka en leverantörs utformning av sitt anbud. Den omständigheten att Renova inte besvarat Xervons frågor utgör därmed en betydelsefull brist i upphandlingen som måste läggas Renova till last. Att Xervon haft möjlighet att göra en förnyad förfrågan medför ingen annan bedömning.

IBS har, efter förfrågan till Renova, fått möjlighet att inspektera de aktuella pannorna på plats. Att det funnits möjlighet till platsbesök framgår inte av förfrågningsunderlaget och Renova har inte heller informerat Xervon om att det funnits möjlighet till sådant besök. Visserligen kan det, såsom förvaltningsrätten anfört, antas att även Xervon fått tillfälle till inspektion om bolaget frågat efter det. Mot bakgrund av att det är den upphandlande myndighetens ansvar att se till att inte någon leverantör får mer relevant information om upphandlingen än övriga leverantörer har det emellertid varit Renova som borde informerat Xervon om möjligheten att inspektera pannorna på plats. Även i detta fall har Renova således brustit i de krav som kan ställas på den upphandlande myndigheten.

Genom att varken besvara Xervons frågor eller informera bolaget om möjligheten till platsbesök anser kammarrätten att Renova åsidosatt likabehandlingsprincipen i 1 kap. 24 § LUF. Det är inte osannolikt att Xervon kunde ha lämnat ett mer konkurrenskraftigt anbud om bristerna inte funnits. Xervon har därmed lidit sådan skada som är en förutsättning för ingripande enligt 16 kap. 6 § första stycket LUF. Eftersom bristerna är hänförliga till det konkurrensuppsökande skedet ska upphandlingen göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

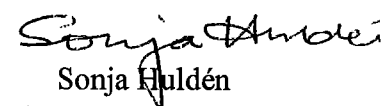
Möjligheten till domstolsprövning kan påverkas av händelser som inträffar inom den i bilagan angivna överklagandetiden tre veckor, se 16 kap. LUF.

Raymond Grankvist

Lennart Berglund
referent

Sonja Huldén
/Tore Arvidsson

SÖKANDE

Xervon Sweden AB, 556462-6611

Ombud:

1. Nike Berlin
2. Advokaten Fredrik Linder
Hamilton Advokatbyrå
Box 715
101 33 Stockholm

MOTPART

Renova AB, 556108-3337

Ombud:

Marie Persson
Renova
Box 158
401 22 Göteborg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, LUF

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

BAKGRUND

Renova AB (Renova) har genom ett urvalsförfarande genomfört en upphandling av "Ramavtal för ställningar och ställningsmontage", dnr 0353/13.

Av tilldelningsbeslut den 25 september 2013 framgår att Midroc Ställningar AB (Midroc) vunnit upphandlingen.

YRKANDEN M.M.

Xervon Sweden AB

Xervon Sweden AB (bolaget) begär överprövning och yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att Midrocs anbud ska diskvalificeras från utvärderingen och i andra hand att upphandlingen ska göras om. Bolaget anför i huvudsak följande.

Skall-krav

Midroc har i sitt anbud inte kommenterat eller ens bekräftat uppfyllelse av de åtta skall-kraven i punkt 2.2 i anbudsförfrågan och uppfyller således inte heller skall-kravet i punkt 1.8 b) i anbudsförfrågan där det anges att "*samtliga punkter i kravspecifikationen skall belysas/redovisas/kommenteras*". Midrocs anbud skulle således ha förkastats. Renova har därmed brutit mot principerna om likabehandling och transparens.

Renovas argumentation om att kravet i anbudsförfrågan om att "*samtliga punkter i kravspecifikationen skall belysas/redovisas/kommenteras*" inte är relevant eftersom det inte finns någon separat kravspecifikation i förfrågningsunderlaget, är inte hållbar. En anbudsgivare måste kunna utgå från att

angivna skall-krav är allvarligt menade och upphandlande enhet får inte bortse från uppställda skall-krav. Det saknar vidare betydelse huruvida de aktuella åtta kraven anges i något som specificeras som "kravspecifikation" eller i anbudsförfrågan som sådan.

Det är vidare felaktigt att bolaget endast skrivit av kraven i sitt anbud. Bolaget har, förutom att skriva av kraven, även självständigt redovisat att de uppfylls. Då bolaget har belyst/redovisat/kommenterat varje enskilt skallkrav som rör upphandlingsföremålet, inklusive de kommersiella villkoren, uppfyller bolaget med råge de krav som ställs. Midroc har däremot inte ens bekräftat de aktuella skall-kraven än mindre redovisat, belyst eller kommenterat dem.

Utvärderingskriteriet "Effektivitet"

Utvärderingsmodellen i upphandlingen är mycket otydlig. Anbudsförfrågan saknar de specifikationer på uppbyggnaden av panna 1 och panna 4 som krävs för att anbudsgivare ska kunna beräkna "*total byggtid för respektive ställning*" i prisbilagan, vilket påverkar utvärderingen av kriteriet "Effektivitet". Brist på fakta om befintliga förhållanden gör att kriteriet "Effektivitet" brister i transparens.

Då förutsättningar för att ge ett korrekt svar inte framkom i förfrågningsunderlaget ställde bolaget den 29 augusti 2013 frågor via e-post till Renova angående panna 1 och panna 4. Bolaget fick dock aldrig något svar. Att Renova har haft underhållsstopp är inte något godtagbart skäl enligt LUF för att inte besvara en anbudsgivares frågor. Det finns inte heller något stöd i lagstiftningen för att en anbudsgivare ska påminna upphandlande enhet om att besvara lämnade frågor.

I förfrågningsunderlaget anges att inkomna frågor och svar ska meddelas samtliga anbudssökande. Enligt förfrågningsunderlaget ska frågor ställas via e-post och det anges överhuvudtaget inte att anbudsgivarna har möjlighet att besöka platsen. Att andra leverantörer har fått möjlighet att besöka platsen för att studera de aktuella förhållandena medför att bolaget inte har fått samma möjligheter att lämna ett konkurrenskraftigt anbud som övriga anbudsgivare. Bolaget har inte heller informerats om att annan leverantör har besökt platsen.

Bolaget kunde på grund av informationsbristen inte beräkna ställningens volym och utgick därför från en maximal volym med en kalkylerad säkerhetsmarginal. Beräknad tidsåtgång blev således större än vad som behövts om specifikationerna varit tydligare. Att leverantörer har känt sig tvingade att besöka platsen visar också att det har varit svårt att uppskatta manskap och tidsåtgång på grund av otydliga specifikationer. De otydliga specifikationerna innebar att man fick öka både beräknad tidsåtgång och beräknat manskapsbehov.

Vidare brister kriteriet i transparens genom att det inte anges vad som ska anses utgöra ordinarie arbetstid respektive övertid. Vid utvärderingen har Renova kalkylerat med att åtta timmar av färdigställandetiden debiteras enligt timarvodet för ordinarie arbetstid och resterande del debiteras med övertidstaxa. Denna fördelning framgår inte av anbudsförfrågan. Detta innebär också att nästan hälften av bolagets offererade timmar har beräknats enligt taxan för övertid, vilket bolaget inte har förutsett. Om detta framgått hade bolaget utarbetat ett anbud med kortare byggtid, vilket gett en lägre totalkostnad och högre poäng vid utvärderingen av kriteriet "Effektivitet". Ordinarie arbetstid är inte heller nödvändigtvis åtta timmar per dag utan bolaget har räknat med ordinarie arbetstid mellan kl. 08.00-18.00. Vidare återfinns inte begreppen "veckomedeltimpris" och "medeltimpris" i förfrågningsunderlaget. Detta visar också att det aktuella kriteriet är otyd-

ligt och att det inte går att förutse hur utvärderingen kommer att ske. Midroc har även lämnat en högre timkostnad för ordinarie arbetstid än bolaget.

Kriteriet "Effektivitet" har även kunnat tolkas på olika sätt, vilket styrks av de tre anbudsgivarnas olika tolkningar av samma kriterium. Anbuden avviker väsentligt från varandra vad gäller tidsåtgång och manskapsbehov.

Detta har inte att göra med att personalen arbetar olika, utan att förhållandena inte tillräckligt noga har specificerats för att anbudsgivarna ska kunna lämna en korrekt uppgift. Vidare har en anbudsgivare med låga timpriser, till följd av felaktigt för högt uppskattad tidsåtgång/manskapsbehov, riskerat att förlora upphandlingen mot en anbudsgivare med högre timpriser och lägre angiven tidsåtgång/manskapsbehov – trots att det i realiteten skulle vara mer ekonomiskt fördelaktigt att låta den med lägst timpris utföra arbetet. Utvärderingen säkerställer därmed inte heller att ett rättvisande resultat uppnås i upphandlingen.

Kriteriet "Effektivitet" strider sammanfattningsvis mot transparensprincipen.

Utvärderingskriteriet "Inställelsetid"

Det framgår inte heller av anbudsförfrågan hur poängen sätts och vad i anbuden som ska tillmätas betydelse vid utvärdering av kriteriet "Inställelsetid". Under detta kriterium har anbudsgivarna fritt kunnat ange olika inställelsetider under olika förhållanden. Poäng skulle sedan tillsättas av en referensgrupp på Renova. Av anbudsförfrågan framgår ingen vägledning för vad som tillmäts betydelse i denna del och hur olika inställelsetider mäts mot varandra. Detta har gett Renova stort utrymme för godtycke. Utformningen av kriteriet innebär att anbudsgivarna inte kan lämna konkurrenskraftiga anbud och kriteriet säkerställer inte heller ett rättvisande resultat i upphandlingen.

Bolaget har i sitt anbud bl.a. angett att bolaget ”*har 40 anställda montörer att tillgå i Göteborgsregionen och merparten kan vid aktuella fall inställa sig i enlighet med ovan*”, vilket innebär att ett betydligt större antal montörer vid behov kan tillkallas med de tider som angetts i bolagets anbud. Att Midrocs anbud skulle vara entydigt bättre är således inte korrekt. Eftersom Renova inte har angett någon vägledning för hur inställselsetid och antal montörer ska vägas mot varandra och då bolaget och Midroc lämnat olika uppgifter i detta avseende är anbuden inte jämförbara. Olikheterna i anbudet bekräftar att utvärderingsmodellen är otydlig.

Utvärderingsmodellen strider därmed mot principerna om transparens och likabehandling. Då bristerna påverkat det konkurrensuppsökande skedet ska upphandlingen göras om.

Skada

Då bolaget har kommit på andra plats, efter Midroc, vid utvärderingen har bolaget lidit eller riskerat att lida skada på grund av Renovas agerande. Utformningen av utvärderingsmodellen medför även att bolaget inte har kunnat lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Bolaget har därmed lidit eller riskerat att lida skada till följd av bristerna i upphandlingen.

Renova

Renova anser att ansökan ska avslås och anför i huvudsak följande.

Skall-krav

Ingen separat kravspecifikation bifogades förfrågningsunderlaget. Kraven i anbudsfrågan om att samtliga punkter i kravspecifikationen skulle bely-

sas/redovisas/kommenteras kan därför inte anses vara relevant. Renova medger att ovan nämnda formulering borde ha tagits bort från den mall som låg till grund för förfrågningsunderlaget. Ingen av anbudsgivarna har eller kommer dock att lida skada av den felaktiga formuleringen, förutsatt att lämnat tilldelningsbeslut får verkställas.

Kraven i upphandlingen återfinns på flera ställen i förfrågningsunderlaget men inget av kraven är av sådan natur att de behöver belysas/redovisas/kommenteras. Kraven är i sig tydliga. Exempelvis finns inget behov av något klarläggande av skall-kravet att bomlagshöjden ska vara 2 m. Ingen av anbudsgivarna belyste/redovisade/kommenterade något av skall-kraven. Bolaget skrev endast av kraven i sitt anbud, förutom i ett fall där man hänvisade till bolagets hemsida. Således uppfyller bolaget själv inte det krav de anser gäller för upphandlingen. Midroc har lämnat ett anbudssvar utan reservationer och blir således lika bunden som bolaget till de skall-krav som finns i förfrågningsunderlaget. Både Midroc och bolaget har i detta fall bedömts i enlighet med likabehandlingsprincipen och godkänts.

Utvärderingskriteriet "Effektivitet"

Till förfrågningsunderlaget bifogades ritningar på panna 1 och panna 4. Identiska ritningar användes i den föregående upphandlingen, då utan synpunkter från anbudsgivarna. Andra anbudsgivare har varit på plats och studerat förutsättningarna och denna möjlighet har funnits även för bolaget. Det skulle stå i strid med likabehandlingsprincipen att inte låta leverantörerna besöka platsen då den nuvarande leverantören har den information som en inspektion om pannorna kan ge.

E-postmeddelandet från bolaget den 29 augusti 2013 har tyvärr missats av Renova på grund av ett omfattande underhållsstopp. Svar på de ställda frå-

gorna framgår dock av bifogade ritningar och förfrågningsunderlaget. Frågan om travers finns är den enda av de ställda frågorna som inte framgår av underlaget. Bolaget har valt att inte följa upp sitt e-postmeddelande utan lämnat anbud utan återkoppling. Det finns ingen uttrycklig skyldighet enligt LUF att svara på frågor. Renova har dock svarat på tidigare frågor, både från bolaget och från andra anbudsgivare, men missade tyvärr detta meddelande. Ritningarna är vidare fullt tillräckliga för att en fackman ska förstå vart ställningarna ska byggas och hur de ska föras in i pannan. Utvärderingskriteriet är således transparent. Bolaget har inte bara angett en längre byggtid utan också ett högre medeltimpris sett över en veckocykel.

Ordinarie arbetstid uppgår till 40 timmar per vecka, dvs. 8 timmar per dag. Detta är allmänt känt. Renova har valt att låta anbudsgivaren själv välja när den ordinarie arbetstiden ska börja gälla för att det ska passa med kollektivavtal eller andra uppgörelser. Att bolaget har kalkylerat med en ordinarie arbetstid mellan kl. 08.00-18.00 framgår inte av anbudet. Även om bolagets begrepp av ordinarie arbetstid hade tillämpats hade bolaget inte vunnit upphandlingen.

Av förfrågningsunderlaget framgår formlerna för beräkning av kriteriet effektivitet. Av formeln framgår att kostnaden bestäms av byggtid och bemanning. Bolaget har lägst priser under ordinarie arbetstid och kan inte anses vara missgynnad av att beräkningen utgår från att arbetet påbörjas vid starten av ordinarie arbetstid.

Utvärderingskriteriet "Inställelsetid"

När det gäller kriteriet "inställelsetid" ville Renova låta anbudsgivarna komma med ett erbjudande som passar deras organisation för att inte missgynna någon leverantör. Inte bara tiden utan även antalet montörer är relevant. Det har även varit möjligt att lämna olika inställelsetider under olika

tider på dygnet. För att säkra objektiviteten har sedan en referensgrupp tillsatt poäng. Bolaget har tilldelats 5 av maximala 6 poäng för en inställetid på 1,5 timmar på ordinarie arbetstid och 3 timmar utanför ordinarie arbetstid för 3 montörer och en arbetsledare. Midroc har offererat 1 timma för tre montörer och en arbetsledare och 2 timmar för 10 montörer och en arbetsledare oavsett tid på dygnet och därför fått 6 av 6 poäng. Midrocs erbjudande är entydigt bättre än bolagets, varför Midroc har fått en något högre poäng. Utvärderingskriteriet är, sett utifrån dess komplexa natur, transparent och anbudsgivarna har behandlats lika av referensgruppen.

Bolaget har inte lämnat någon inställetid på 20 montörer så som de hävdar. Det framgår tydligt i anbudet att inställetiden avser en arbetsledare och tre montörer. Bolaget har bara i allmänna ordalag angett att de har 40 montörer tillgängliga i Göteborgsregionen. Midrocs i anbudet angivna inställetider är entydigt bättre än bolagets. I förfrågningsunderlaget anges att anbudsgivaren ska lämna de inställetider som kan garanteras.

Skada

Om förvaltningsrätten skulle finna att bolaget har rätt i att alla skall-krav ska belysas/redovisas/kommenteras har ingen anbudsgivare uppfyllt detta krav. Bolaget kan i så fall inte anses ha lidit skada i denna del.

Bolaget har lämnat ett anbud som innebär högre veckomedeltimpris på båda offererade yrkesgrupper, längre byggtid på pannorna där fast pris skulle offereras och längre inställetid än vinnande leverantör. Bolaget skulle inte kunna vinna upphandlingen annat än om bolaget lämnat lägre priser och/eller utfästelser om kortare bygg- och inställetid. Bolaget kan därför inte anses ha lidit skada även om rätten skulle finna brister i utvärderingsmodellen.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Förvaltningsrätten har enligt 16 kap. 6 § första stycket LUF att pröva om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i lagen. Om så är fallet och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 24 § samma lag ska upphandlande enheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska enligt samma paragraf principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrättens bedömning

Den upphandlande enheten har stor frihet att formulera kraven i förfrågningsunderlaget utifrån sina behov så länge dessa är transparenta och inte strider mot de grundläggande principerna i LUF. Ett förfrågningsunderlag ska dock vara så klart och tydligt utformat och innehålla samtliga krav på det som ska upphandlas att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Kraven ska vara formulerade på ett sådant sätt att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare kan tolka kriterierna på samma sätt. Även den upphandlande enheten ska tolka kraven på samma sätt under hela förfarandet. Detta följer av gemenskapsrättens krav på likabehandling, förutsebarhet och transparens.

Skall-krav

Bolaget har bl.a. invänt att vinnande leverantör inte uppfyller ställda skallkrav.

I anbudsförfrågan punkt 1.8 b) anges bl.a. att ”*Samtliga punkter i kravspecifikationen skall belysas/redovisas/kommenteras*”. I punkten 2.2. anges därefter under rubriken ”Skall-krav” de krav som gäller för upphandlingen. I anbudsförfrågan finns dock inget som benämns kravspecifikation och Renova har uppgett att den ovan citerade formuleringen i punkt 1.8 b) har kommit med av misstag och att den saknar relevans i nu aktuell upphandling. Eftersom det saknas en kravspecifikation anser förvaltningsrätten att det är tveksamt huruvida kravet överhuvudtaget är tillämpligt eller inte. Till detta kommer att vare sig Midroc eller bolaget genom sina anbud har uppfyllt kravet om det ska tolkas på det sätt bolaget nu menar. Om kravet på att belysa/redovisa/kommentera ska gälla fullt ut kan krävas att de berörs i högre utsträckning än att de skrivs av och vissa ord byts ut, vilket är fallet med bolagets anbud. Eftersom vare sig Midroc eller bolaget således uppfyller ett sådant krav har de behandlats lika i detta avseende då båda anbuden har godkänts.

Då bolaget inte heller uppfyller det aktuella kravet – om det ska tolkas så som bolaget anger - har bolaget inte lidit eller riskerat att lida skada genom Renovas agerande i denna del.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten således att det saknas skäl att ingripa mot upphandlingen i denna del på de grunder bolaget har anfört.

Tilldelningskriteriet "Effektivitet"

Det är problematiskt att Renova inte har besvarat inkomna frågor och svar från bolaget. Bolaget har dock haft möjlighet att återkomma till Renova när inget svar kom. Vidare framgår i allt väsentligt svaren på frågorna av förfrågningsunderlaget, varför bolaget borde ha kunnat få fram i princip alla svaren genom att studera förfrågningsunderlaget med bifogade ritningar etc. I LUF anges inte heller någon uttrycklig rätt för leverantörer att få ställa frågor, även om det är upp till den upphandlande enheten att se till att de grundläggande principerna följs under förfarandet. Felet kan enligt förvaltningsrättens mening inte anses vara av sådan omfattning att det finns skäl att ingripa mot upphandlingen.

När det gäller frågan om inspektion på plats hade varit bättre om Renova angett i förfrågningsunderlaget, alternativt på annat sätt meddelat samtliga anbudsgivare, om möjligheten till besök på platsen. Å andra sidan rör det sig om en större upphandling av vad som får betraktas som kvalificerade tjänster där man kan förvänta sig att leverantörerna besitter stort kunnande inom aktuellt område. När det gäller en sådan rimligt informerad och normalt omsorgsfull anbudsgivare torde man kunna utgå från att de – om de har behov av t.ex. en inspektion för att kunna lämna ett konkurrenskraftigt anbud – kontaktar upphandlande enhet för att få till stånd en lösning. Detta har också annan anbudsgivare gjort i nu aktuellt fall. Bolaget har således haft möjlighet – precis som den tredje anbudsgivaren – att på eget initiativ ta kontakt med Renova för att få till stånd ett besök. Det har inte heller påståtts att bolaget skulle ha nekats ett sådant besök, varför leverantörerna – efter förfrågan – sannolikt skulle ha behandlats lika. Även om Renovas agerande i denna del således inte är optimalt kan felaktigheten inte anses ha sådan omfattning eller dignitet att det finns anledning att ingripa mot upphandlingen på denna grund.

När det sedan gäller beräkning av arbetstiden får det anses vara allmänt känt att en normal arbetsvecka är 40 timmar dvs. åtta timmar per dag. Eftersom bolaget enligt förfrågningsunderlaget skulle ange kostnad för ordinarie arbetstid respektive övertid måste bolaget även ha insett att uppgifterna på något sätt var relevanta och skulle komma att beaktas. Att bolaget i efterhand uppger sig kunna ha lämnat ett bättre anbud med kortare byggtid förändrar inte bedömningen. Även om beräkningen görs utifrån den ordinarie arbetstid som bolaget hävdar skulle bolaget ändå inte vinna upphandlingen.

Att olika anbudsgivare har lämnat olika antal timmar och timkostnader medför inte heller i sig att kriteriet är otydligt. Att begreppen "veckomedelpris" och "medelpris" inte återfinns i förfrågningsunderlaget saknar också betydelse.

Utvärderingskriteriet "Effektivitet" kan inte – på de grunder bolaget åberopat – anses vara så otydligt att anbudsgivarna inte har förstått vad som har efterfrågats och vad som skulle komma att tillmätas betydelse.

Tilldelningskriteriet "Inställelsetid"

När det sedan gäller kriteriet "Inställelsetid" konstaterar förvaltningsrätten att de inställelsetider Midroc har garanterat generellt är bättre än de av bolaget angivna inställelsetiderna. Att bolaget har lagt till allmän information om att de har ytterligare montörer att tillgå inom Göteborgsregionen påverkar inte bedömningen då det för dessa montörer inte har garanterats någon inställelsetid. Förvaltningsrätten anser således att kriteriet i sig inte är vare sig felaktigt utformat eller felaktigt utvärderat. Rent objektivt framgår det att Midroc har lämnat kortare inställelsetider. Att Midroc då har fått en något högre poäng är helt i enlighet med gällande regler och principer.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar *prövningstillstånd* om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om *prövningstillstånd* inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att *prövningstillstånd* bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få *prövningstillstånd*
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.